ԿՐԱՆ ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎԳԷԼ, ԿԱ ԱԼԱ.

ԵՐՐՈՐԴՆ ՕԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 996 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 11 ՀՈՒՄԱՍ ԷՐԹԷՍԻ 1871

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1871

ՄԷՃՄՈՒԱՑԸ

Իշ պու Մէճմուայը Հավատիս, հէր հաֆթա ճումաա էրթէսի կիւնէրի պէյի՝ք Նիւսխէսի, սայիր կիւնէր Բուգնամէսի նէշը օլունաճագ տրը։
Սէնէլիկի բէշն Բուգնամէսի իլէ 150 ղրշ.
Աւթը պլէզը քէղալիք . . . . . 80 »
Իւչ պլէզը քէղալիք . . . . . 45 »
Մէճմուանդն թանէսի 40 վէ Բուգնամէ 20 փրյ.
Տաշբալար իչիւն պէհէր նումէրօսունա փօղթախանէ էշրէթի ալընաճաղը խասէթէն պէյան օլունուր։

ՀԱՅՏԻՆ

Իլանաթդն պէհէր սրրասը պիր տէֆալրդ 5 ղրշ.
Իքի տէֆա իչիւն պէհէր տէֆասընա . . 2 »
Իւչ տէֆա իչիւն պէհէր տէֆասընա . . 1½ »
Իւչ տէֆատան զիատէ օլան, վէ ղայէթ ուղուն իլանաթ իչիւն այրընա բազարլըդ օլունուր։
Տաշբալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթդն բոսթա մէսարիֆէրի, կէօնտէրէնէրին իւղերինէ օյտուղու պու մանյալտէ պէյան օլունուր։

ՈՒՄՈՒՐԱՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԷ ԾԱՓՐԱՅԷ ՍԱՅՅԻՐԷՅԷ ՄՈՒԹԱՍԱԼՈՒԳ ՂԱԶԷԹԱՆ

ԱՍԻԹԱՆԷ 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՄԷՃՄՈՒԱՆԸՆ ԻԹԱՐԸ

Պիր դաչ հաֆթատան պէրու, ղաղէթանդն սրրասը իլէ չըդմատըղը, պաղը քէյֆսիզլիքլէր վէ սայը վուգուաթլար զուհուր էթտիկի մալիւմու ամմէ իսէտէ ապօնաթլարը-մըղդն ատէմը խօշնուտիյէթինի մուճիպ օլմուշ օլսուզունատան, աֆլալրընը տիլէտիքատէն սօղրա, պու կիւն տախի ղաղէթամըզ չըդմայըզ, կէլէճէք հաֆթատան պէտ իլէ, բաղար եօրթու վէ ճումատատան մատտա եէվմիյէ ղաղէթամըզ նէշր օլունաճաղընը ճէմիի ապօնաթլարըմըզդա իլան իտէրիզ։

Ղաղէթայը մէղքիւրուն մուդավէլէլերի իլք չըդաճաղ նիւսխէտէ պէյան օլունաճաղ տրը։

ԲՕՄԱՏԱՆ ԹԱՂԻՐԻԱԹ

Բօմա 8 դեկտ. 1871

Կէչէն ատֆա մէքթուպտումու պիթիրտիյիմատէ պիր դաչ տահա պաշլըճա Վաթիգան իւղերինէ եազմաղընմ օլսուզունու իչար էթմէյիմիզ, հէմէն օնատան պաշլայալըմ։

Հոկատեմբեր այլն սօնունտա Բաբա հաղրէթլերի, Իթալեա տէվլէթի գանունունամէսի միւճիպինճէ էլինէ կէչմիշ օլան սէլահիյէթի ֆը բանտընը գուլլանմաղ իչին, օն սէնէատէն պէրու պօշ գալան քիւրսիլերի քէնտի ատամլարը-յընը տօլսուրմայա էլվուրտուզունու ամմէ կէօրտիւ, օլ տէֆատա աչըդտա գալան քիւրսիլերէտէն օն պէշ թանէսինէ տահա նայէմբեր այլն սօնունա սօղրու պիր մախսուս Քոնչիսթօրօ մէճլիսինտէ եէնիտէն բիսդոպոսլար նասպընը գայըրը, պու ատտ ատտա քիւրսիլերի տօլսուրմայա չալը շալըղընա, Վաթիգան ադընը-լը դաղէթալար նէ տէյէճէյինի պիլմէյօրլար։ Կէրչէք քի Բաբա պու-նու հէր վագրէթ էթմէք պօրճու վէ հադդէյրտըրյա, վէ օն սէնէատէն պէրու էթմէտիյիտէ, եա էտէմմիշ եա տտա գօրդմուշ տէյէնլերէ նէ ճէվապ վէրմէյի պուլմատըղլարտան եիւքսէք սէտայրլա պիր դաչ պէօյիւք լաղըրտըլար օրթայա ամթմաղ իստէյօրլար լաքին տիյնէյէն վէ ճէվապ վերէն եօղ։

Շիմտի օն իլք գըրդ բիսդոպոսլար վէ եէնի օն պէշ էր քիւրսիլերինէ կիտիպ թանթանայը լա քիլ իսէլերինէ կէրեյօրլարատտա, հալէ տէվլէթ թաբիֆնատան իրատարընա վէ մատշլարընա նայիլ օլմատըլար։ Չիւնքի հէր նէ դատտար տէվլէթի ինթիհասը պը-բադմը չըտատտա, մատշլարընը վեր-մէք իչին պէրլէյօր քի հէր պիրի քէնտի կոնդակընը կէօսթէրսին, վէ տէվլէթի կոնդակլարը դայա խոսպ մատշլարընը պույուրատաղ, քի պիր նէվի «էրզէրուամթուր» տէնիլէն տէվլէթլերին հադդընդն իհտասը տը։ Նէ եէնի բիսդոպոսլար հալէտ պու մատտէյի տէվլէթճէ պրատսընա դօստուլար, նէ տէ Բաբ պրայա դօ-մալարընա բաղի օլույօր։ Չօգ եէր-լերտէ բիսդոպոսխանէլէր տախի տէվ-լէթի խատրէսինէ տախիլ օլտուղլարընտան, պիր չօղու տտ չունատտ պուն-տտ էյլէնմէյէ մէճբուր օլույօրլար։ Պու իչին տէ սօնու նէրէյէ կիտէճէ-յինի պիլմէմ։ տէվլէթ հէչ պիր սէս չըդարմայըզ տուրույօր, Բաբա եա բիսդոպոսլար քէնտինէ պիր շէյ տէ-մէյօրլար։ սուսդուդատան իլերլէյէն պիր մատտէ տիր։

Եէնի բիսդոպոսլարդն էտամէսին-տէ, Պոլօնեայա տախի եէնի սէրբիս-դոպոս նատպը մուհարրեր տիր։ Վէ պուտտա եէղի բիսդոպոսու դարտի-նալ Մօրիքինի տիր։ Պոլօնեանդն տօրլ սէրբիսդոպոսու դարտինալ Կուխի իսի, շիմտի իսէ իսթիֆա իթմիշ տէնիյօր։ Լաքին կէրէք քէնտի Պոլօն-եալը օլտուզունատան, կէրէք սաղլը-ղը եէրինտէ վէ արդիսինտէ մուդա-պիր պիր մատտէ օլտուզունատան վէ իսթիֆասընդն սէպէպի պէլլի օլմա-տը ղընատան, դարտինալ Կուխինդն Վաթիգանդն հիսսինի նազարընատա օլմատըղը զիյատէ տահիրէնիյօր։ Գարտինալ Կուխի կէչէն սէնէ մէճ-լիսատէ լայէնթիլիյէ դարը տուրան-լարատտան պիրի իսի, վէ հէր նէ դա-տտ սօղրա ճէպրէն պաշ էյտիրտէ, Վաթիգան խատրէսի ճէպրէն ալթ իթթիֆաքլէրինէ զիյատէ նազար վէ ինամ իթթիմէղ։

Բօմա Ցար իւլ Ֆունունատա, կէչէն սէնէ թէքմիլ իլմի իլահի (Աստուա-ծաբանութիւն) հօճալարը տէրս վէ-րիպ մատշլարընը իթթալեա տէվլէ-թինատէն ալտըլար հէր նէ դատտար սէքիզ հօճա իչին անճաղ սէքիզ շա-կիրտատէն ղիատէ եօղուտույուտտա տէվլէթատէն քէնտի մէքթէպլէրինատէն հէր եէրտէ իլմի իլահի տէրսլէրինի դալտը բրնը ըստատտ, Բօմա իչին պը-բադմը չ ըտատտ, պու սէնէ եէմին թա-լէպ օլտուզունատա, պու հօճալարատան տտա օլմատը, վէ մէքթէպլէր տչըլ-տրը ընատտ, տէրս վերմէյէ տտ լէթ օլունուրտը, վէ իչլերինատէն քիլ իսէ թէվֆիկի հօճատը Մօն. Թիսցոնէ պիր իքի տէրս տախի վերտի։ Պիրտէն պի-րէ պու հօճալար բարտ, ալտըգլարը էմրի իւղրէ, կէչէն սէնէ էթտիքլէրի-նի պու սէնէ օլմադ պիր իշ կիսի թուրթուպ կէլէմէզ օլտուգլարընը պէ-յան էթտիլէր։ Սէվգէպ. արթըգ օ-նու օգույանլարընդդա հէվալէ էտէ-բիմ։

Մահը հալին իլք կիւնիւ թէլէկ-բաֆ գօնկրէսի աչըլտը. հէր տէվ-լէթլեր թէրաֆընատան մատտահպէկիւ-զարլար վար, Ցէվլէթի ալյէ թէ-բաֆընատան թէլէկրաֆ նազըրը Նան-քօ էֆէնտիյէ իմզէթ էֆէնտի մէճ-լիսատէ օթուրույօրլար, իլք կիւնիւ խարիճէյէ նազըրը Մ. Վիսքոնթի վէնոսթա մէճլիսէ բէյիսօթուրուպ, Ֆրանսըզ լիսանը-յէ պիր նութգ էյ-բատտ էյլէտի, ախեր կիւնլերատէ մէճ-լիսին բիատէթի իմզալա տէվլէթի թէլէկրաֆ նազըրը Մ. Ցամիքօ եէ-տինէ հէվալէ տիր։ Քոնկրէսին ադ-ընը Վիքթօր Էմմանուէլ հադրէթլէ-րինէ պիր վիղիմա վերտիկը. վէ պէլէտիյէ թէրաֆընատան ղիյնէթլեր վէ թալթիֆլեր հադրընընը-յօրլար։ Մէճլիսդէր Բարիզտօրլեր սէրայընատա թօպլանը-յօրլար։ Հալէ նէ էթտիքլերի վէ նէյէ դարտ վերտիքլերի պէլլի տէյիլ։

Պու կիւնլերատէ Բօմա վիրայէթի-նին 1851 տէ տօզանլարընդ դուրասը չէքիլ-յօր, պիր պաշլըճա պիր տէ-յէճէք եօղ։

Սէնատօ վէ մէպուսան մէճլիսլէ-րի դրալըն նութգունուն ճէվապընը հադրըրլայըզ տինքի կիւն քէնտինէ թաղտիմ իթտիկեր, օլ ղէյնէթատէն սօղրա Վիքթօր Էմմանուէլ Բօմայը պը-բադրզ Սան Բօսսօրե քէօշէսինէ մի-թէվէճճիհէն եօլա չըդտր. անտէն Ֆիրէնցէյէ վէ անտէն Թորինոյա կի-տիպ եբլ պաշընատա Բօմայա ավտէթ իտէճէք։

Սէնատօ մէճլիսի ադ տէֆա թօր-լանտը. մէպուսան մէճլիսի տէ չիմ-տիյէտէք 1871 տէնէսինին պիւտճէսի-նէն թէճէասիսիւ վէ թատտիղի իլէ մէչրուլ տատ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԹԷՆԷՎԻՅԷ

Խարիճէյէ նազարէթի ճէլիլէսի թահրիրատի մուավինլիյի, բիւթպէի ուլա սընընդը ատնիսի իլէ Ամէսի օ-ատտը միւմէյիզանընատան ատտա-տէթլու Մաղնաբ պէյ էֆէնտիյէ,

Ամէսի օտտը խիւրաֆալըղը, բիւթպէի ատնիյէ սընընդը միթէմայի-ղի իլէ, մէքթուպլի խարիճէյէ խիւ-լաֆասընատան իղղէթլու Ալի պէյ է-ֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տտր։

— Սիրբէճի խէկէլէսինատէն նատրը գաբու արասընտա օլան չըմէն տը ֆէր խաթթը, պու հաֆթա զարրընտա պէրլէնիլէն իքի պին թանէ մէ-շէ։ Սթանպօլա կէթիրիլիպ, պիր դաչ կիւնատէն խիթամ պուլատաղ, վէ օլ հալտէ, Զաթլատը գաբու իլէ Եէնի գաբու արասընտա հէման 1400 մէթրօ մէտաֆէտէ չըմէն տը ֆէր տէ-միրլերի վաղ օլունատաղ տրը։

— Լէնէբանատա Պէլժ ղաղէթա-սընդն Սթանպօլտաքի մուխպիրի, չը-գան նայեհներ 20 թարիխլէ ղաղէթա-յի մէղքիւրէ շու վէճհէլէ եազմը չ տրը։

«Կէչէն կիւն Հատուն էֆէնտի, զաթը հադրէթի Սատարէթբէնտի-լերինդն նէզտինէ կէթտի, ճէմատի պէյինինտէ ճէրէյան իտէն միւնաղա-ատա սուրէթի խիթամ վերէճէք օ-լան էսգաղ հադդընտա մէչվերէթ իստէմէք իչին. տէվլէթլու Մահմուտ բաշա հադրէթլերի, Պաղը ալի, էֆ-տինատէքի բաթրիրլիք պէրատթընը զաթէն կէրի ալմը չ օլտուզունատան ճէմատը մէղքիւրէնդն, բէյիսի բու-հանիսի մադամընտա ալթը դ թանը-մաղ օլտուզունու էֆէնտիի միւմայի-լէյհէ ճէվապ վերմիշ տիր։ Օլ թագ-տիրատէ, էֆէնտիի միւմայիլէ յհ պուն-ատան պէօյլէ, անճաղ նիմ բէսմի սը-ֆաթատա մէսէլէի ճարիյէյէ միւատտէ-լէ իսէպլիլիր, քի մէսէլէի մէղքիւրէ, Պաղը ալի ինտինատ զաթէն թէմամի լէ հալլ ու թէսվիյէ գըլընմըշ տրը։ Միթէֆէրրիգլեր, Թարաֆը եէրէֆի հադրէթի Բատիշահիտէն, Շարդ եր-մէնի Գաթօլիք քիլիսէսինէ պիտ-տէյի թանըլմըշլար տրը։ Էկերչի Հատունէսթլեր, Բօմա քիւրսիի շերէ-ֆի խաթրը իչին, մէլէթլիք մի-սատատաթ վէ խիթիյաղաթընը թերք իթմէք խատատընտա պուլունուրլար իսէ, անճաղ Լաթին դաթօլիք իլան օլունաճաղլար տրը։»

Պիղ տէ, քէմալի իլէ, պուլէտատ պէյան օլունան մէպուսէլերդ հէմէֆ-քեար օլուպ, պու մէպուսէլերին, մէ-մալէքին մէնաֆիի սահիհէսինէ քա-միլէն միւվաֆրդ օլտուզունու վէ զա-թը հադրէթի Սատարէթբէնտիհիլ-էրինդն բօլ իթիֆաճա օլան բրօկրա-մընա տախիլ պուլունուճատտ իստէ-զանընտտա օլտուզումուզու պէյան իյէրիզ։

Լա Թիւրքի.

20 բարա.

ՍԱՀԻՊ՝ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱՆ
ՏՊԱԳԻՐ՝ ԹՈՒՂԳԵՆՏՃԵԱՆ

ՀԱՅԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵՎ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Ի ՍԵՐՍԵՍԻ ՄԵԾԻ ԿԱՄԱՎՈՐԻ ԵՎ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՀՐԱՄԱՆԻ 11 ԱՄՍԵՐԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1871 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 23 ՈՒՐԲԱԹ

ՍԵՐՍԵՍ ՄԵԾ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ

ԿԱՄ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՆ

ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՆ ՀԱՅՈՑ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ամենայն ազգաբնակութեանց մէջ, որոնք Հայոց պէս, ինքնուրոյն պետութիւն չունենալով, ցրուեցան աշխարհի չորս կողմերը, ամենայն ազգաբնակութեանց մէջ, ասում եմ, ինչպէս ասացի, ինչպէս ասացի, ինչպէս ասացի